

STAVOVI NASTAVNIKA JEZIKA STRUKE NA VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA O VREDNOVANJU I OCJENJIVANJU NA DALJINU

ATTITUDES OF LSP TEACHERS AT HEI TOWARDS ONLINE ASSESSMENT AND GRADING

Tamara Tolnauer-Ackermann¹, Ines Jemrić Ostojić², Natalija Jurina Babović²

¹Tehničko veleučilište u Zagrebu

²Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić

SAŽETAK

Velike promjene u svim sferama društva uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 dovele su i do promjena u obrazovnom sustavu diljem svijeta, koji se bez adekvatne pripreme morao prilagoditi novim uvjetima i cjelokupni nastavni proces iz klasične učionice prebaciti u virtualno okruženje. Budući da nema puno izvora o stavovima nastavnika stranih jezika prema vrednovanju znanja na daljinu, provedeno je istraživanje kojemu je cilj utvrditi kakva su iskustva i stavovi visokoškolskih nastavnika jezika struke u Republici Hrvatskoj o vrednovanju i ocjenjivanju na daljinu. Prigodni uzorak čini 82 nastavnika Udruge nastavnika jezika struke na visokoškolskim ustanovama koji su putem online ankete podijelili svoja iskustva povezana s vrednovanjem i ocjenjivanjem. Rezultati upućuju na zaključak da pored nedvojbenih prednosti online testiranja postoje i nedostaci koje je potrebno otkloniti kako bi takva vrsta testiranja ostala dio nastavnog procesa i ubuduće. Također je utvrđeno da velika većina nastavnika očekuje kontinuiranu institucionalnu podršku i suradnju s kolegama.

Ključne riječi: vrednovanje i ocjenjivanje na daljinu, nastava stranog jezika, visokoškolsko obrazovanje, pandemija koronavirusa

ABSTRACT

Major changes in all aspects of the society caused by the COVID-19 pandemic have led to changes in education systems across the world. Lacking adequate preparation, the systems had to adapt to new conditions and transfer the entire

teaching process from the traditional classroom to the virtual environment. Due to insufficient number of research papers dealing with language teachers' attitudes towards online assessment and grading, a survey was conducted to determine the experiences and attitudes of teachers of Language for specific purposes at tertiary level in Croatia. The sample included 82 teachers, mostly members of the Association of Language Teachers for Specific Purposes at Institutions of Higher Education, who took part in an online survey and shared their experiences regarding assessment and grading. The results indicate that although there are undoubtedly many favorable aspects of online assessment, there are also negative issues which need to be addressed and resolved in order for online testing to remain part of the teaching process in the future. The results also show that the majority of teachers expect continuous support from their institutions as well as peer collaboration.

Keywords: online assessment and grading, foreign language teaching, higher education, coronavirus pandemic

1. UVOD

1. INTRODUCTION

Turbulentna 2020. godina unijela je velike promjene u svakodnevni život stanovnika diljem svijeta. Posljedice širenja pandemije bolesti COVID-19 prodrle su u sve sfere društva značajno ga mijenjajući. Nova pravila ponašanja kao što su držanje distance i smanjenje društvenih kontakata posebno su osjetili svi sudionici u obrazovnom sustavu, od najmlađih u osnovnim

školama pa sve do studenata i njihovih profesora u visokoškolskom obrazovanju. Ministarstvo znanosti i obrazovanja 13. ožujka 2020. godine donosi *Odluku o obustavi izvođenja nastave u visokim učilištima, srednjim i osnovnim školama te redovnog rada ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja i uspostavi nastave na daljinu* [1]. U kratkom se vremenu cjelokupni obrazovni sustav seli iz klasične učionice i kontaktne nastave u virtualni prostor. Iako je proces digitalizacije školstva u Hrvatskoj započeo još 2015. godine kroz pilot projekt e-škole: *Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola* [2] te je trenutno u tijeku druga faza projekta punog naziva „e-škole; *Cjelovita informatizacija procesa poslovanja škola i nastavnih procesa u svrhu stvaranja digitalno zrelih škola za 21. stoljeće*“ [3], nagli je prijelaz na online nastavu pred nastavnike stavio mnoge izazove.

U Republici Hrvatskoj Ministarstvo znanosti i obrazovanja je vrlo brzo, već 26. ožujka 2020. godine provelo istraživanje o izvođenju nastave na daljinu među profesorima visokoškolskih učilišta s ciljem utvrđivanja realnog stanja u novonastalim okolnostima [4]. Provedeno je anketno istraživanje kojem se odazvalo ukupno 91 javno visoko učilište i 15 privatnih visokih učilišta. Upitnik se sastojao od tri cjeline: organizacija rada i vrednovanje u sustavu nastave na daljinu, mogućnosti završetka akademske godine i financijske implikacije izvođenja nastave na daljinu. Budući je cilj našeg istraživanja dobiti saznanja o stavovima profesora stranih jezika o online nastavi u visokoškolskim ustanovama, a posebice o provođenju online ispita, ovdje ćemo samo navesti relevantne podatke koji se odnose na prvu cjelinu prethodno navedenog istraživanja od strane Ministarstva.

Pitanja iz prve cjeline odnosila su se na nabavku i korištenje novih resursa za nastavu na daljinu, sudjelovanje redovitih i izvanrednih studenata i nastavnika u nastavnom procesu te na sustav praćenja rada i vrednovanja studenata na razini ustanove. Rezultati istraživanja su pokazali da visoka učilišta koriste razne sustave za održavanje nastave na daljinu, od sustava Merlin do svojih vlastitih. Također se koriste i razne online platforme bez naplate: Microsoft Teams, Zoom, Webex, Big Blue Button, Jitsi

Meet, Skype, You Tube, Obs, Google učionica i neke druge. Uglavnom su učilišta tehnički opremljena tako da je svega 30 učilišta navelo nabavku dodatnih resursa, uglavnom prijenosnih računala, mikrofona, kamera kao i kupnju licenca za korištenje online platformi. Na pitanje o sudjelovanju nastavnika i studenata na nastavi na daljinu, rezultati pokazuju da su svi nastavnici educirani za rad online, odnosno da imaju mogućnost izvođenja nastave na daljinu. Također, rezultati pokazuju da se online nastava izvodi na preddiplomskoj i diplomskoj razini za redovite i izvanredne studente. Na pitanje vezano uz sustav praćenja rada i vrednovanja studenata, više od 70% anketiranih visokih učilišta izjasnilo se da imaju uspostavljen sustav, dok su ostali naveli da je sustav u postupku uspostavljanja. Ministarstvo 3. travnja 2020. godine objavljuje *Upute o vrednovanju i ocjenjivanju tijekom nastave na daljinu - za učitelje, nastavnike i profesore*. Dokument sadrži metode i preporuke za vrednovanje kao i popis digitalnih alata za sve razine obrazovnog sustava. Na visokoškolskoj razini, preporuka je staviti naglasak na bitne sadržaje te upotrebljavati metode koje su povezane sa zadanim ishodom učenja predmeta. Navode se projektni i problemski zadaci, istraživački radovi, izrada programa, portfolija, analiza i pregledni radovi. Također se navode mogući sigurnosni problemi koji su povezani s autentifikacijom ili provjerom identiteta korisnika prilikom provjera znanja online, nedostatak kojih bi mogao rezultirati neetičnim ponašanjem pojedinih studenata. Kao moguće rješenje ovoga problema navode se alati koji temeljem prepoznavanja lica, glasa ili drugih ergometrijskih parametara dopuštaju studentu pristup online testiranju. Što se tiče forme samih testova, u uputama se navodi veliki broj digitalnih alata koji nastavnicima omogućavaju fleksibilnost u izradi testova. Nabrojiti ćemo neke od njih: Moodle (Loomen), Google Classroom, Google Forms, Office 365 (Teams, Microsoft Forms), OneNote, Edmodo ... [5].

U stranoj se literaturi pri raspravi o vrednovanju i ocjenjivanju u novonastalim okolnostima naglašava potreba uvođenja novih načina vrednovanja koji nikako ne bi trebali biti „na štetu“ studentima (*no-detriment policy*), odnosno konačna im ocjena ne bi smjela biti niža od njihovog prosječnog

uspjeha prije pandemije. Cilj je ovakvog pristupa omogućiti studentima da se fokusiraju na svoje akademske ciljeve umjesto da brinu o problemima koji su van njihove kontrole. Navode se razni primjeri modificiranja kriterija kako bi im se to i omogućilo, kao što su, na primjer, izostanak numeričkog ocjenjivanja, više ispitnih rokova i odgađanje polaganja pojedinih ishoda. [6].

Cilj našeg istraživanja bio je utvrditi iskustvo nastavnika jezika struke u provedbi online vrednovanja i ocjenjivanja na visokoškolskim ustanovama za vrijeme pandemije koronavirusa te ispitati njihove stavove o vrednovanju i ocjenjivanju na daljinu. U radu se polazi od pretpostavke da je iskustvo nastavnika u provedbi vrednovanja i ocjenjivanja na daljinu uglavnom zadovoljavajuće. U nastavku se navode metode i rezultati istraživanja.

2. ISTRAŽIVANJE STAVOVA VISOKOŠKOLSKIH NASTAVNIKA O VREDNOVANJU I OCJENJIVANJU NA DALJINU

2. RESEARCH INTO LSP TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS ONLINE ASSESSMENT AND GRADING

2.1. METODOLOŠKI OKVIR ISTRAŽIVANJA

2.1. METHODOLOGY

Podaci su prikupljeni na prigodnom uzorku članova Udruge nastavnika jezika struke na visokoškolskim ustanovama. U istraživanju je sudjelovalo 82 nastavnika koji strani jezik poučavaju na visokoškolskoj razini. Većina ispitanika predaje i na sveučilišnom (65%) i na stručnom (55%) studiju. Većina ispitanika jezik poučava na preddiplomskoj razini (94%) te većinom u manjim i/ili srednje velikim studijskim grupama – do 49 studenata. Uglavnom je riječ o ispitanicima s višegodišnjim iskustvom poučavanja jezika na visokoškolskoj razini. Tek je 13% onih s manje od pet godina iskustva u visokoškolskoj nastavi. Većina ispitanika izabrana je u nastavna zvanja višeg predavača i predavača, sa završenim diplomskim sveučilišnim studijem (40,2%) i doktorskim studijem (32,9%). Ispitanike najvećim dijelom čine žene (90,2%).

Korištena je metoda ankete. Stavovi i iskustvo s online vrednovanjem i ocjenjivanjem na visokoškolskim ustanovama za vrijeme pandemije koronavirusa mjereni su upitnikom koji se sastojao od kombinacije otvorenih i zatvorenih pitanja. Ispitanici su podijelili iskustvo u izvedbi online nastave stranog jezika te specifičnim aspektima kojima se znanje jezika testira. Potom su procijenili nedostatke, izazove i prednosti različitih aspekata online vrednovanja kao i one vezane isključivo uz rezultate takve vrste testiranja. Dio pitanje odnosio se na institucionalnu podršku u provedbi online ispita te preferirani način budućih provjera znanja.

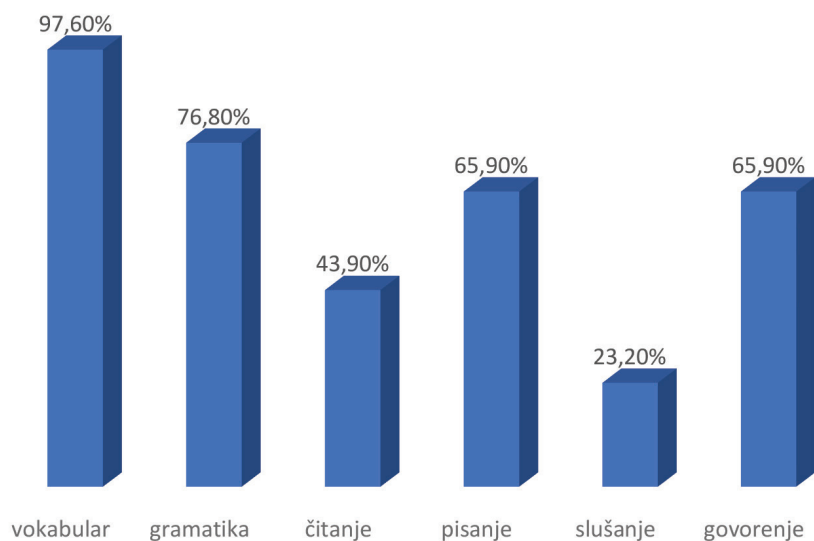
Članovi Udruge nastavnika jezika struke na visokoškolskim ustanovama pozvani su da pristupe anonimnom i dobrovoljnom istraživanju koje se provelo tehnikom online anketiranja tijekom siječnja 2021.

2.2. ISKUSTVO S PROVEDBOM ONLINE ISPITA TIJEKOM PANDEMIJE KORONAVIRUSA

2.2. EXPERIENCE WITH ONLINE TESTING DURING THE CORONAVIRUS PANDEMIC

Rezultati istraživanja pokazuju ozbiljnost izazova s kojima su se susreli nastavnici prilikom ocjenjivanja i vrednovanja rada studenata u novim okolnostima. Naime, većina je ispitanika u online provjere znanja ušla bez ikakvog prijašnjeg iskustva s ovakvim tipom vrednovanja. Tek je 21% ispitanika prije novog normalnog koristilo online alate za testiranje pojedinih jezičnih vještina i/ili ishoda znanja. Mogućnost online provjera znanja do novih okolnosti nije koristilo čak 77% ispitanika.

Tijekom online nastave ispitanici su vrednovali različite tipove studentskih aktivnosti: zadaće (87,8%), kolokvije (82,9%), prezentacije (80,5%), aktivnost studenata (61%), kvizove (42,7%), kratke testove (40,2%), prijevode (28%), seminarske radove (22%), grupni rad (20,7%) te projektni rad studenata (17,1%), no tek je četvero ispitanika zaključilo ocjenu na temelju formativne provjere znanja.

Grafički prikaz 1: Elementi vrednovanja na online provjerama znanja

Graph 1: Assessment elements in online testing

Većina ispitanika održala je završne ispite, ispitujući studente kombinacijom pisane i usmene online provjere (63,4%). Online ispiti uglavnom su se provodili putem Moodlea (48,8%), aplikacije Zoom (40,2%), MsTeams (32,9%), alata Google Classroom (14,6%), Skype-a (7,3%), programa Testmoz i Google Meet (oba 4,9%).

Prilikom provedbe online ispita nastavnici stranog jezika većinom koriste zadatke s kratkim odgovorima (79,3%), višestrukim odabirom (78%) i umetanjem odgovora (72%), potom uparivanjem odgovora (58,5%) i esejskim pitanjima (56,1%), dok je problemske zadatke koristilo njih tek 12,2%.

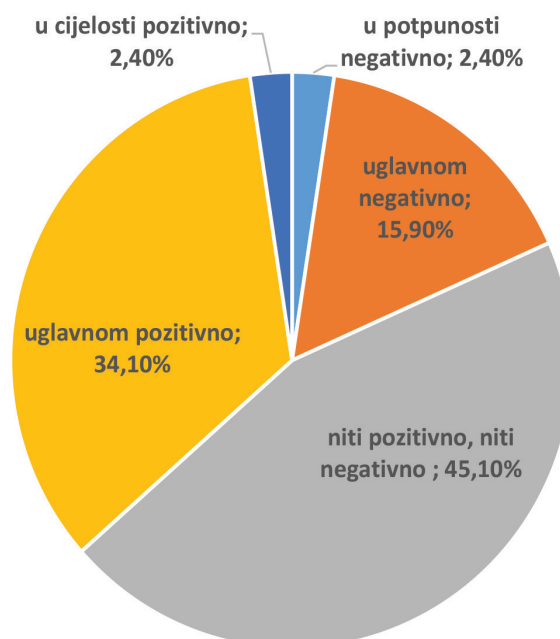
U grafičkom prikazu 1 prikazane su komponente stranog jezika testirane na online provjerama znanja. U najmanjoj mjeri testiralo se čitanje (43,9%) te slušanje (23,2%), a prema iskazima nastavnika najteže je bilo testirati govorenje te potom gramatiku i pisanje. Tek je nekoliko nastavnika izjavilo kako nije imao nikakvih poteškoća u testiranju navedenih komponenti. Najlakšim su od navedenih elemenata ocijenili provjeru vokabulara.

Zanimljivo je vidjeti kako su, uz iznimku vokabulara, ostali elementi gotovo podjednako distribuirani te prepoznati i kao oni koje je bilo podjednako teško i lako testirati. Pretpostavka jest da je tomu tako zbog različitih profila studenata na različitim razinama i tipovima studija. Pojedinu komponentu jezika lakše će usvojiti studenti određenog profila.

Navedeno je zanimljivo polazište moguće rasprave među članovima strukovne udruge nastavnika stranog jezika.

Iz navedenog možemo zaključiti da su pojedine komponente stranog jezika te jezične vještine teško provjerljive u trenutnim okolnostima online vrednovanja.

Provedbu online ispita 45,1% nastavnika ocjenjuje niti pozitivnim, niti negativnim iskustvom dok njih 34,1% isto ocjenjuje uglavnom pozitivnim.

Grafički prikaz 2: Iskustvo s provedbom online ispita

Graph 2: Online testing experience

2.3. STAVOVI NASTAVNIKA PREMA ONLINE VREDNOVANJU I OCJENJIVANJU

2.3. ATTITUDES OF TEACHERS TOWARDS ONLINE ASSESSMENT AND GRADING

U tablici 1 prikazani su odgovori nastavnika o prednostima i nedostacima te izazovima online vrednovanja grupiranih po kategorijama. Iz podataka je vidljivo kako nastavnici uviđaju višestruke prednosti online provjera znanja u kojima naglašavaju lakšu organizaciju ispitnog roka, brže ispravljanje testova, mogućnost uvođenja novih aktivnosti, tipova zadataka i formata, racionalizaciju vremena kod studenata i nastavnika.

Nedostaci i izazovi online vrednovanja prvenstveno se odnose na nemogućnost objektivnog ocjenjivanja, nekontrolirane uvjete, nepouzdanost rezultata te učestalo kršenje akademskog ponašanja pristupnika, od toga da studenti prepisuju, do toga da zadatke rješavaju uz pomoć drugih. Dio nastavnika ukazao je i na slučajeve u kojima se nije sa sigurnošću mogao utvrditi identitet pristupnika, odnosno slučajeve za koje je naknadno utvrđeno da je ispitu, umjesto studenta koji je trebao usmeno dogovarati, pristupila neka druga osoba evidentno boljih jezičnih vještina. Tehnički aspekt provedbe ispita također je jedan od izazova u online testiranju kao i stavljanje u nepovoljniji položaj studenata s lošije razvijenim digitalnim vještinama ili onih koji se nalaze u neadekvatnim uvjetima za pisanje ispita (studenti u studentskim domovima, manjim stanovima i sl.).

U tablici 2 prikazani su stavovi nastavnika o pojedinim aspektima online ispita. Većina ispitanika (82,9%) slaže se, uglavnom ili u potpunosti, da je priprema online ispita vremenski zahtjevnija, no da njihovo postavljanje nije i tehnički zahtjevno. Kao prednost vide da se u kratkom vremenu može provjeriti znanje većeg broja studenata (78,1%) te da online ispiti olakšavaju ispravljanje (72%). Nedostatak digitalnih vještina studenata manje je percipiran kao problem (50% ispitanika slaže se s tom tvrdnjom), no nedostatak digitalnih vještina samog nastavnika.

78,1% nastavnika smatra to problemom u provedbi online ispita. Razlog tomu vjerojatno je percepcija studenata kao generacije *digitalnih urođenika*, izvornih korisnika digitalnog jezika, za razliku od nastavnika, većinom populacije *digitalnih pridošlica*. Ipak, 69,5% nastavnika smatra da se online ispitima u nepovoljniji položaj stavljaju studenti slabije razvijenih digitalnih vještina. 75,6% ispitanika smatra da je pouzdanost rezultata dobivenih online testiranjem diskutabilna, a nešto manje od polovice ispitanika smatra da online ispiti štede vrijeme.

Da je online ispitima teže dokazati ostvarivanje ishoda učenja na odgovarajućoj razini smatra 67,1% ispitanika, a s tvrdnjom da je pri provedbi online ispita otežano vrednovanje pojedinih jezičnih vještina slaže se 78,1% ispitanika.

Često spominjan stres i nelagoda prilikom provedbe online ispita javlja se ne samo kod studenata već i kod nastavnika. Polovica ispitanika iskazuje slaganje s tvrdnjom: *Provedba online ispita u meni izaziva osjećaj stresa*. 80,5% nastavnika smatra da online ispiti ne mogu u potpunosti zamijeniti klasične ispite. Najveći problem nastavnici ipak vide u neakademskom ponašanju studenata budući da se online ispiti provode u nekontroliranim uvjetima. S tom se tvrdnjom slaže čak 90,3% ispitanika.

U tablici 3 prikazani su stavovi nastavnika o rezultatima online ispita. Ispitanici su na Likertovoj skali od pet stupnjeva trebali iskazati stupanj slaganja s pojedinom tvrdnjom. Na prethodnoj smo čestici već utvrdili kako je pitanje pouzdanosti rezultata i objektivnosti ocjenjivanja pa tako i legitimnosti završne ocjene najveći izazov online vrednovanja. Podaci u tablici 3 stoga i jesu pomalo kontradiktorni. Naime, 86,8% ispitanika izražava svoje neslaganje s tvrdnjom da je prolaznost na online ispitima manja nego na klasičnim ispitima, 69,5% nastavnika smatra kako rezultati online ispita nisu stvarno mjerilo znanja studenata, čak 80,4% ispitanika nema povjerenja u rezultate online ispita, no većina ih ne smatra da je rezultate ispita nužno dodatno provjeriti usmenim ispitivanjem, a više od trećine ispitanika smatra da su rezultati online ispita jednako pouzdani kao i oni dobiveni klasičnom provjerom.

*Tablica 1. Prednosti i nedostaci te izazovi online vrednovanja**Table 1. Advantages, disadvantages and challenges of online assessment*

Prednosti online vrednovanja	Nedostaci i izazovi online vrednovanja
brzo pregledavanje i ispravljanje pisanih provjera znanja	nemogućnost objektivnog ocjenjivanja
jednostavnost i praktičnost kod provođenja provjera znanja npr. kraćih i brzih kvizova koje sustav automatski ispravlja	neakademsko ponašanje studenata: prepisivanje, potpuno ili djelomično rješavanje zadataka i ispita uz pomoć drugih ili umjesto drugih
brzina dostupnosti rezultata	pisanjem ispita u nekontroliranim uvjetima propituje se pouzdanost rezultata
mogućnost korištenja raznolikih zadataka i formata koji nisu dostupni u dvorani	slabije razvijene digitalne vještine studenata
češće korištenje esejskih i problemskih pitanja	uskraćivanje mogućnosti provjere napisanog, vraćanja na preskočena pitanja i sl. koje studenti uobičajeno imaju
uvođenje novih aktivnosti u vrednovanje	nerealno visoke ocjene
racionalizacija vremena nastavnika (usmeno ispitivanje od kuće, ušteda vremena jednom kad su baze pitanja pune, a testovi gotovi, automatsko ispravljanje ispita)	komplikirana i dugotrajna priprema ispita te poteškoće u kreiranju kvalitetnog ispita
racionalizacija vremena studenata (izvanrednih studenata, zaposlenih studenata, studenata na udaljenim područjima, na radu u inozemstvu i sl.)	manjak vremena za kvalitetnu provedbu online usmenog ispita na broj studenata
ekološki prihvatljiv način održavanja ispita (pismeni ispiti bez papira)	otežano vrednovanje pojedinih ili čak nemogućnost vrednovanja svih jezičnih vještina
čitljiviji pa stoga i lakši za ispravljanje (odgovori napisani na računalu pregledniji su nego rukopis nekih studenata)	tehnički aspekt provedbe ispita: nekvalitetna internetska veza, nejednaki uvjeti za polaganje ispita i sl.
fleksibilnost u definiranju termina usmenih ispita bez obzira na raspoloživost dvorana	
opuštenost / spontanost studenata u govoru omogućen odgovaranjem „na daljinu“	
vrednovanje u obliku kontinuiranih kraćih provjera koje studentu pomažu da se bolje spremi te lakše položi završni ispit	
mogućnost istovremenog testiranja većeg broja studenata (pisana provjera)	
Preglednost ispita i njihova pohrana na sustav	
lakša organizacija ispitnog roka	

*Tablica 2. Stavovi o pojedinim aspektima online ispita**Table 2. Attitudes towards certain aspects of online testing*

Pojedini aspekti online ispita		Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1.	Priprema online ispita vremenski je zahtjevna.	1,2	9,8	6,1	28,0	54,9
2.	„Postavljanje“ online ispita je tehnički zahtjevno.	4,9	23,2	20,7	32,9	18,3
3.	Online ispiti olakšavaju ispravljanje.	4,9	7,3	15,9	36,6	35,4
4.	Nedostatak digitalnih vještina studenata predstavlja problem u provedbi online ispita.	8,5	24,4	17,1	41,5	8,5
5.	Nedostatak digitalnih vještina samog nastavnika predstavlja problem u provedbi online ispita.	4,9	7,3	9,8	59,8	18,3
6.	Prednost online ispita je što se u kratkom vremenu može testirati veliki broj studenata.	4,9	6,1	11,0	47,6	30,5
7.	Pouzdanost rezultata dobivenih online testiranjem je diskutabilna.	-	11,0	13,4	46,3	29,3
8.	Online ispiti štede vrijeme.	8,5	14,6	30,5	34,1	12,2
9.	Online ispiti u nekontroliranim uvjetima potiče neakademsko ponašanje studenata.	2,4	2,4	4,9	41,5	48,8
10.	Online ispitima se u nepovoljniji položaj stavljaju studenti slabije razvijenih digitalnih vještina.	2,4	12,2	15,9	48,8	20,7
11.	Online ispitima teže je dokazati ostvarivanje ishoda učenja na odgovarajućoj razini.	2,4	9,8	20,7	48,8	18,3
12.	Pri provedbi online ispita otežano je vrednovanje pojedinih jezičnih vještina.	-	7,3	14,6	48,8	29,3
13.	Provedba online ispita u meni izaziva osjećaj stresa.	19,5	12,2	19,5	31,7	17,1
14.	Online ispiti mogu u potpunosti zamijeniti klasične ispite.	48,8	31,7	14,6	2,4	2,4

*Tablica 3. Stavovi o rezultatima online ispita**Table 3. Attitudes towards online testing results*

Rezultati online ispita		Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
1.	Prolaznost na online ispitima je manja nego na klasičnim ispitima održanim u dvorani.	45,1	42,7	11,0	1,2	-
2.	Rezultate online ispita nužno je dodatno provjeriti usmenim ispitivanjem.	26,8	36,6	30,5	6,1	-
3.	Rezultati online ispita stvarno su mjerilo znanja studenata.	29,3	40,2	22,0	4,9	3,7
4.	Rezultati online ispita jednako su pouzdani kao i oni dobiveni klasičnom provjerom u dvorani.	11,0	18,3	30,5	31,7	8,5
5.	Nemam povjerenja u rezultate online ispita.	1,2	7,3	11,0	28,0	52,4

*Tablica 4. Potreba institucionalne podrške za vrijeme provedbe online ispita**Table 4. The need for institutional support during online testing*

Institucionalna podrška		Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1.	Edukacija o provedbi online ispita nastavnicima je neophodna.			6,1	43,9	50,0
2.	Tehnička podrška prije, za vrijeme i nakon provedbe online ispita je nužna.	2,4	6,1	13,4	41,5	36,6
3.	Zadovoljan sam podrškom svoje institucije u provedbi online ispita.	7,3	11,0	26,8	30,5	24,4
4.	Potrebna je kontinuirana podrška institucije u provedbi online ispita.	4,9	2,4	6,1	47,6	39,0
5.	Tehnički aspekti (npr. postavljanje ispita) trebali bi biti u ingerenciji IT službe.	19,5	28,0	22,0	14,6	15,9
6.	Razmjena iskustava među nastavnicima osigurava pravovremeno otklanjanje poteškoća u provedbi online ispita.	1,2	-	8,5	54,9	35,4
7.	Potrebna je institucionalna kontrola provedenih online ispita.	8,5	17,1	35,4	26,8	12,2

2.4. INSTITUCIONALNA PODRŠKA ZA VRIJEME PROVEDBE ONLINE ISPITA

2.4. *INSTITUTIONAL SUPPORT DURING ONLINE TESTING*

Posljednja dimenzija koju smo obuhvatili istraživanjem bila je procjena institucionalne podrške nastavnicima za vrijeme provedbe online ispita. Iz tablice 4 je vidljivo kako većina ispitanika smatra da je edukacija o provedbi online ispita nastavnicima neophodna (93,9%) kao i tehnička podrška u pripremi i provedbi online ispita (78,1%). Podrška institucije u provedbi online ispita kontinuirana je potreba za 86,6% ispitanika, ali naglašava se i potreba razmjene iskustava među nastavnicima koja osigurava pravovremeno otklanjanje poteškoća u online provjerama znanja (90,3%). Trećina ispitanika smatra da je potrebna institucionalna kontrola provedenih online ispita. Nešto više od polovice ispitanika zadovoljno je podrškom svoje institucije u provedbi online ispita.

Polovica ispitanika je izjavila da je od strane visokoškolske institucije organizirana edukacija za provedbu online ispita što znači da je druga polovica ostala prepuštena samostalno se pripremiti za novi oblik testiranja. Format edukacije razlikuje se od institucije do institucije te se uglavnom svodi na online edukacije, webinarne i snimljene upute koje je provodila IT služba ili nastavnici informatike. Dvoje nastavnika sudjelovalo je na edukaciji u organizaciji Sveučilišnog računalnog centra, a nekoliko je koristilo pisane materijale koje su dobili od matične institucije. Dio nastavnika istaknuo je kako je institucionalna podrška u potpunosti izostala, no da su stručno znanje stekli samostalno ili kroz suradnju s nešto iskusnijim kolegama.

2.5. PREFERIRANI NAČIN BUDUĆIH PROVJERA ZNANJA

2.5. *PREFERRED FUTURE ASSESSMENTS*

Većina nastavnika (45%) ne planira provoditi online ispite i nakon završetka pandemije, no značajan je broj onih neodlučnih (39%) koji o toj opciji još promišljaju.

Možemo samo pretpostaviti da se radi o onima koji su uvidjeli prednosti online vrednovanja te koji će se njime koristiti u testiranju pojedinih jezičnih vještina. Dio nastavnika naveo je i kako uviđa prednost online testiranja koje se odvija u dvorani u kontroliranim uvjetima, budući da olakšava i ubrzava ispravljanje ispita.

S obzirom na dosadašnje iskustvo u provedbi online ispita, nastavnici ipak preferiraju klasični ispit u dvorani - njih čak 85,4%.

3. ZAKLJUČAK

3. *CONCLUSION*

U tijeku pandemije uzrokovane bolešću COVID-19 većina se nastavnika suočila s velikim izazovom, kako provedbe online nastave, tako i vrednovanja i testiranja znanja. Istraživanje je pokazalo da je većina nastavnika bila bez ikakvog iskustva s ovim tipom vrednovanja i testiranja prije prelaska na online nastavu. Također je razvidno da nastavnici prepoznaju prednosti online vrednovanja, ali istovremeno uviđaju da postoje i ozbiljni nedostaci i to prvenstveno što se tiče pouzdanosti rezultata dobivenih online testiranjem, pa posljedično i moguće neobjektivnosti konačne ocjene. Što se prednosti tiče, zaključujemo da bi trebalo razmotriti sve pozitivne aspekte online vrednovanja. Ujedno treba obratiti pažnju na sve nedostatke navedene u rezultatima istraživanja te ih pokušati otkloniti ili barem minimalizirati. Dok je tek malo više od polovice ispitanika zadovoljno podrškom svoje institucije u provedbi online ispita, gotovo svi nastavnici naglašavaju potrebu za kontinuiranom podrškom svojih institucija, kao i za razmjenu iskustava među kolegama koja osigurava pravovremeno otklanjanje poteškoća. Problem vjerodostojnosti rezultata završnih ispita dovodi u pitanje ne samo ostvarivanje ishoda učenja jezičnih kolegija, već i stručnih kompetencija studenta, pa samim tim i valjanost stečenih kvalifikacija. Budući da je ovo, prema našim saznanjima, prvo istraživanje o stavovima nastavnika jezika struke na ovu temu u Republici Hrvatskoj, namjera nam je u bliskoj budućnosti nastaviti istraživanje te ispitati i stavove studenata o istoj temi kako bismo dobili cjelovit uvid u navedenu problematiku.

4. REFERENCE

4. REFERENCES

- [1.] Odluka o obustavi izvođenja nastave u visokim učilištima, srednjim i osnovnim školama te redovnog rada ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja i uspostavi nastave na daljinu klasa: 022-03/20-04/92, urbroj: 50301-27/04-20-1(»Narodne novine«, br. 29/20i 32/20); preuzeto s: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_03_29_670.html (15. siječnja 2021.)
- [2.] Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola, preuzeto s: <https://www.carnet.hr/projekt/e-skole-pilot-projekt/> (15. siječnja 2021.)
- [3.] „e-škole; Cjelovita informatizacija procesa poslovanja škola i nastavnih procesa u svrhu stvaranja digitalno zrelih škola za 21. stoljeće“ preuzeto s: <https://www.carnet.hr/projekt/e-skole-razvoj-sustava-digitalno-zrelih-skola-ii-faza/> (16. siječnja 2021.)
- [4.] Upitnik o izvođenju nastave na daljinu na visokim učilištima u periodu od 26.3.2020. do 1.4.2020. (travanj 2020.); preuzeto s: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Vijesti/2020//Upitnik%20o%20izvođenju%20nastave%20na%20daljinu%20na%20visokim%20ucilistima%20u%20periodu%20od%2026.%203.%202020.%20do%201.%204.%202020..pdf> (16. siječnja 2021.)
- [5.] Upute za vrednovanje i ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu; preuzeto s: <https://mzo.gov.hr/vijesti/upute-za-vrednovanje-i-ocjenjivanje-tijekom-nastave-na-daljinu/3654> (17. siječnja 2021.)
- [6.] Gamage, K. A. A.; Academic Standards and Quality Assurance: The Impact of COVID-19 on University Degree Programs; Sustainability 2020, 12, 10032; doi: 10.3390/su122310032

AUTORI · AUTHORS

● Tamara Tolnauer- Ackermann

Asistentica pri Tehničkom Veleučilištu u Zagrebu gdje predaje engleski kao jezik struke studentima preddiplomskih studija. Diplomirala je Engleski jezik i književnost i Ruski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Osnivačica je i voditeljica jedne od prvih privatnih škola stranih jezika u Hrvatskoj. Također, ravnateljica je i voditeljica nastave u Učilištu za obrazovanje odraslih koje se bavi isključivo jezičnom podukom. Ima dugogodišnje iskustvo u poduci engleskog jezika polaznika svih uzrasta. Zadnjih se godina intenzivno bavi podukom poslovnog engleskog jezika kao i jezika raznih struka. Sudjelovala je na mnogim konferencijama i stručnim skupovima. Aktivna je članica vijeća Zajednice za strane jezike pri HGK unutar koje sudjeluje na Grundvig projektu “Quality Assessment Training” čiji je cilj lakša konsolidacija i implementacija kvalitete u jezičnim institucijama te održivost procesa. Sudjelovala je i na projektu dodjele znaka kvalitete hrvatskim jezičnim institucijama kao samostalna inspektorica za provjeru kvalitete.

Korespondencija · Correspondence

tamara.tolnauer.ackermann@tvz.hr

● Ines Jemrić Ostojić

Viši je predavač pri Veleučilištu s pravom javnosti Baltazar, Zaprešić na kojem predaje sociološku skupinu kolegija. Magistrirala je sociologiju kulture na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani, a trenutno pohađa Doktorski studij Sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Njeni istraživački interesi obuhvaćaju kulturnu participaciju mladih, kulturne i kreativne industrije, kulturnu i obrazovnu politiku. Sudjelovala je i izlagala na više međunarodnih konferencija te gostovala i stručno se usavršavala na sveučilištima u Španjolskoj, Gruziji i Turskoj. Vodila je nekoliko stručnih međunarodnih projekata. Sudjelovala je na međunarodnom CARDS projektu Restrukturiranje tržišta rada te bila konzultantica na istraživačkim projektima Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Osim područjem kulture, bavi se i praćenjem kvalitete u sustavu visokog obrazovanja. Trenutno obnaša funkciju pročelnice Katedre za sociologiju i srodne discipline pri matičnoj instituciji.

• Natalija Jurina Babović

Viši je predavač na Veleučilištu s pravom javnosti Baltazar Zaprešić na kojem predaje opći i poslovni engleski jezik na preddiplomskoj te engleski jezik struke na specijalističkoj razini studija. Diplomirala je engleski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu gdje je završila i poslijediplomski specijalistički studij prevoditeljstva. Sudjelovala je i izlagala na mnogim međunarodnim konferencijama i stručnim skupovima. U okviru Erasmus+ programa boravila je i stručno se usavršavala na visokoškolskim institucijama u Španjolskoj, Poljskoj, Slovačkoj, Litvi, Austriji i Češkoj. Sudjelovala je na nekoliko prevoditeljskih projekata na svojoj matičnoj instituciji. Osim prevođenja, interesi su joj vezani primarno uz strategije usvajanja vokabulara u jeziku struke i gramatiku u službi jezika struke te interkulturalnu komunikaciju. Članica je Udruge nastavnika jezika struke na visokoškolskim ustanovama.